

Maankäyttöpolitiikka-teemaryhmä 16.3.2011

Koostetta työpajan ryhmätöistä: UGB-mallin kehittäminen hajarakentamisen hallintaan Suomessa

Mitä palveluvyöhykehankkeessa pitäisi saavuttaa? Mitä voisi parhaimmillaan/enimmillään saavuttaa? Millaisia henkilö- ja talousresursseja se vaatisi kokonaisuudessaan? Mitä lisäapuja tarvittaisiin seudulle mallin kehittämisen ja kokeilun tukemiseksi?

- kaupunkiseutujen kasvun tukeminen ja maaseutujen "tukipisteet"; yhdyskuntarakenne tukee olemassa olevien palvelujen ja elinkeinojen säilymistä

Asukkaan, päätöksentekijän ja suunnittelijan näkökulmat esiin:

- asukkaat: varmuus elinympäristön säilyvyydestä
- päätöksentekijät: poliittiset periaatteet kasvun ja rakentamisen ohjaamiseksi; kuntien erilaisten toiminta- ja päätöksentekokulttuurien ymmärrys ja yhteisten toimintaperiaatteiden luominen, sitä kautta toimintakulttuurien lähentyminen; valtionhallinnolta parempaa tukea lainsäädännön ja normiohjauksen kautta; tarvitaan lisää tietoa ja informaatiota yhdyskuntarakenteen kehityksestä, taloudellisista ja ympäristöllisistä vaikutuksista jne.; osallistamisen kautta syntyy poliitikoille lisää tietoa ja ymmärrystä ongelmien haltuunottoon
- suunnittelijat: pitäisi saada tukea rakennemallityölle ja erityisesti sen jatkolle; suunnittelijoiden näkökulmasta pitäisi saada aikaan yhteinen ymmärrys ja näkemys maankäytön ja hyvinvointipalveluiden suunnittelusta vastaavien asiantuntijoiden kannalta; yhteinen näkemys siitä miten kuntaa suunnitellaan

- kriteeristöjä
- välineitä hankaliin tilanteisiin; kuntien yhteistyön väline tilanteisiin, joissa ei tulossa (haluta) kuntaliitoksia
- lainsäädäntöön tarkennuksia hajarakentamisen hallintaan
- sitovien ja toteutuvien sopimusten aikaansaaminen
- liitoskuntiin aito yhden kunnan suunnitteluväline
- kuntakohtaisista tiedoista yhtenäiseen seudulliseen tietoon; tietokatkokset pois kuntarajoilta
- kunnan palvelujen jalkauttaminen maankäytön suunnitteluun, esim. kustannusvaikutukset kartalle; 2-suuntainen prosessi: vaikutukset palvelujen tuottamiseen
- seutunäkökulman muodostuminen

- seudullisen "ykseyden" tunne

- hankkeen keskeisimmät resurssit ovat kunnat/seudut ja niiden suunnittelijat (UGB-mallin kehittäminen ja soveltaminen olisi osa niiden strategista suunnittelua). Lisäksi tarvitaan prosessikonsultti, joka aikatauluttaa ja vie prosessia eteenpäin niin, että työskentelyssä on riittävästi tietoa ja että malleja ja tulosta syntyy
- lisäapuja hankkeen toteutuksessa kaivataan taloudellisten laskelmien tekemiseen. Laskelmia on raskasta tuottaa virkamiestyönä.
- tarvitaan vastuuhenkilöä
- tarvitaan tietojen yhteismitallistamista

*Mitä palveluvyöhykemallin kehittäminen ja kokeilu vaatii kunnalta/seudulta?
Mitä vaiheita mallin kehittäminen ja kokeilu sisältäisi seudulla/kunnassa?
Keiden tulisi olla mukana? Missä rooleissa?*

- ks. vastaukset edellisiin kysymyksiin
- jos kunnilla olisi alustavia palveluverkkosuunnitelmia tai nykytilan kuvauksia, se olisi kovasti eduksi
- onnistuu sitä paremmin mitä vahvempi merkitys strategisella suunnittelulla kunnassa nähdään olevan
- vaatii sopivan seudullisen yhteistyökuvion ja vahvan poliittisen tahdon
- pitää lisätä UGB-mallin ymmärrystä ja tietotasoa kunnissa/seuduilla
- vaatii kuntakohtaisten erojen huomioimista; urbaanit vs. maaseutumaiset
- UGB täytyy sovittaa osaksi "normaalia" toimintaa = kuntien/seutujen olemassa oleviin henkilöresursseihin sovitettuna
- kaikki osalliset mukaan

- pääpaino olemassa olevissa resursseissa; konsulteilta lisätukea; ei työmäärän lisäämistä vaan työn tekemistä uudella tavalla; käynnistysvaiheessa ulkopuolinen tuki tärkeää (mm. Sitra, valtio...)
à selvät veloitteet + tukirahaa
- ei vain kokeiluksi ja 2 vuoden projektiksi; tarvitaan pitkäjänteistä työtä ja asenneilmapiiriin vaikuttamista

- vaatii kunnilta ja seuduilta sitoutumista, ennakkoluulottomuutta, riittävää sisäistä yksimielisyyttä
- mukana kunnat, maakuntienliitot, päättäjät, hyvä konsultti!

*Mitä minimissään pitäisi tehdä mallin kehittelyn ja kokeilun suhteen?
Millaisia resursseja se vaatisi?*

- nykytilan kartoitus + ongelmat => yhteinen käsitys niistä => määritellään yhteiset tavoitteet => kytetään normaaliin maankäytön suunnitteluun ja kaavoitukseen
- sitoutuminen tulee osallistumisen kautta, sitoutumista ei saa aikaan hyvillä dokumenteilla; eri sektorien suunnittelijat (sote, vanhus, päivähoito, tekniikka, hypa, poliitikot eri tasoilta, maankäyttöväki); asukkaiden osallistamisesta kahta mieltä: ei saa lähteä maanomistajien näkökulmasta, mutta asukkaiden näkemys ja asukaspreferenssit on saatava esiin

- pilottikohde, "vaativa tapaus", moniongelmainen living lab
- hyviä kokemuksia, joita voi jalkauttaa
- kuntien välinen yhteistyö, kuntaliitosten välttäminen
- rakennemallien toteuttamisen työväline! strategisen suunnittelun työväline

- nykyisen toiminnan auditointi? periaatteet helppo hyväksyä, mutta soveltaminen vaikeaa
- eri skenaarioiden konkretisointi kuvin ja kartoin
- seudullinen näkökulma ja sen havainnollistaminen